

Αριθμός 1306/2012

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α2' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Αθανάσιο Κουτρομάνο, Αντιπρόεδρο, Δήμητρα Παπαντωνοπούλου, Χρυσόστομο Ευαγγέλου, Ευφημία Λαμπροπούλου και Εμμανουήλ Κλαδογένη, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΗΛΘΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο Κατάστημά του στις 16 Ιανουαρίου 2012, με την παρουσία και της γραμματέως Αικατερίνης Σιταρά, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσιόντος: ....., κατοίκου ..., ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Αντώνιο Κουκουλά, με δήλωση του άρθρου 242 παρ. 2 του Κ.Πολ.Δ.

Της αναιρεσιβλήτου: Ανώνυμης εταιρείας με την επωνυμία "....." που εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία δεν εκπροσωπήθηκε στο ακροατήριο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 18-1-2006 αγωγή του ήδη αναιρεσιόντος, που κατατέθηκε στο Ειρηνοδικείο Αθηνών. Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 2827/2007 του ίδιου Δικαστηρίου και 4651/2009 του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών. Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητά ο αναιρεσιών με την από 15-7-2009 αίτησή του και τους από 23-7-2009 πρόσθετους λόγους.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, παραστάθηκε μόνο ο αναιρεσιών, όπως σημειώνεται πιο πάνω. Ο εισηγητής Αρεοπαγίτης Εμμανουήλ Κλαδογένης ανέγνωσε την από 4-10-2011 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την αναίρεση της προσβαλλομένης απόφασης κατά παραδοχή του πρώτου και τρίτου λόγων αναίρεσεως, ως και του τρίτου προσθέτου λόγου και την απόρριψη των λοιπών λόγων αναίρεσεως ως και των λοιπών προσθέτων λόγων.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

Όπως προκύπτει από την υπ'αριθ.10471/16-9-2009 έκθεση επιδόσεως της δικαστικής επιμελήτριας του Πρωτοδικείου Αθηνών ..., την οποία επικαλείται και προσκομίζει ο επισπεύδων την συζήτηση της αιτήσεως αναίρεσεως αναιρεσιών, ακριβές αντίγραφο της κρινομένης από 15-7-2009 αιτήσεως για αναίρεση της υπ' αριθ. 4651/2009 αποφάσεως του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών, περιέχον πράξη καταθέσεως δικογράφου και ορισμού δικασίμου ως και κλήση προς συζήτηση κατά την αρχικώς ορισθείσα δικάσιμο της 28-2-2011, επιδόθηκε νομίμως και εμπροθέσμως στην αναιρεσιβλήτη. Ομοίως, από την υπ' αριθ. 374B'/24-10-2011 έκθεση επιδόσεως της ίδιας ως άνω δικαστικής επιμελήτριας προκύπτει, ότι, ύστερα από αναβολή της συζητήσεως της υποθέσεως κατά την μετ' αναβολήν ορισθείσαν δικάσιμο της 17-10-2011, η από 21-10-2011 βεβαίωση του Γραμματέως του Αρείου Πάγου περί αναβολής της συζητήσεως της υποθέσεως για την παρούσα δικάσιμο, με κλήση για να παραστεί κατ' αυτήν, επιδόθηκε νομίμως και εμπροθέσμως στην αναιρεσιβλήτη, η οποία κατά την εκφώνηση της υποθέσεως από την σειρά του πινακίου δεν εμφανίσθηκε, ούτε κατέθεσε δήλωση σύμφωνα με το άρθρο 242 παρ.2 ΚΠολΔ. Επομένως, πρέπει να συζητηθεί η υπόθεση, σαν να ήσαν παρόντες όλοι οι διάδικοι, σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 576 παρ.2 ΚΠολΔ.

Κατά την έννοια του άρθρου 560 αριθ.1 περ.α' ΚΠολΔ, αναίρεση επιτρέπεται, αν παραβιάσθηκε κανόνας του ουσιαστικού δικαίου, στον οποίον περιλαμβάνονται και οι ερμηνευτικοί κανόνες των δικαιοπραξιών (άρθρα 173 και 200 Α.Κ.). Ο αναιρετικός αυτός λόγος είναι δυνατόν να έχει ως περιεχόμενο, πλην άλλων, την αιτίαση ότι η ένσταση την οποία έκρινε σε δεύτερο βαθμό το Δικαστήριο, το οποίο εξέδωσε την προσβαλλομένη τελεσίδικη απόφαση, έγινε δεκτή ως νόμιμη, ενώ θα έπρεπε να γίνει το αντίθετο, σύμφωνα με συγκεκριμένο κανόνα του ουσιαστικού δικαίου

(Α.Π. 1498/2009). Εξ άλλου, κατά το άρθρο 174 Α.Κ., δικαιοπραξία η οποία αντιβαίνει σε απαγορευτική διάταξη του νόμου, αν δεν συνάγεται κάτι άλλο, είναι άκυρη, θεωρουμένη κατά το άρθρο 180 Α.Κ. σαν να μην έγινε, ενώ το άρθρο 181 του ίδιου Κώδικος, το οποίο ορίζει, ότι η ακυρότητα μέρους συνεπιφέρει την ακυρότητα ολόκληρης της δικαιοπραξίας, αν συνάγεται ότι δεν θα είχε επιχειρηθεί χωρίς το άκυρο μέρος, εισάγει την διάκριση της ακυρότητας της δικαιοπραξίας σε ολική ή μερική. Η μερική ακυρότητα προϋποθέτει, όχι ότι ο λόγος (η αιτία) της ακυρότητας, δηλαδή το ελάττωμα, αναφέρεται σε μέρος της δικαιοπραξίας, αλλά ότι η ενέργεια της ακυρότητας κατά την έννοια του νόμου πλήττει μέρος μόνον της δικαιοπραξίας, κάποιον όρον αυτής, ενώ το υπόλοιπο του περιεχομένου της δικαιοπραξίας, ως μη καταλαμβανόμενο από τον ίδιον ή οποιονδήποτε άλλον λόγο ακυρότητας, είναι έγκυρο. Τέλος, ο Ν. 2121/1993 ("Πνευματική ιδιοκτησία, συγγενικά δικαιώματα και πολιτιστικά θέματα"), ο οποίος με τις διατάξεις των άρθρων 2 παρ.1 και 33 παρ.6 αυτού θεωρεί ως έργο προστατευόμενο από τις διατάξεις του και την μετάφραση γραπτού κειμένου για την αναπαραγωγή και την θέση αυτού σε κυκλοφορία, ορίζει: Στο άρθρο 14 αυτού: "Δικαιοπραξίες που αφορούν την μεταβίβαση εξουσιών από το περιουσιακό δικαίωμα, την ανάθεση ή την άδεια εκμετάλλευσης και την άσκηση του ηθικού δικαιώματος είναι άκυρες αν δεν καταρτισθούν εγγράφως. Την ακυρότητα μπορεί να επικαλεσθεί μόνον ο πνευματικός δημιουργός". Στο άρθρο 33 παρ.6: "Η αμοιβή που οφείλει να καταβάλλει ο εκδότης έντυπης έκδοσης στον μεταφραστή ενός έργου για την μετάφραση, την αναπαραγωγή και θέση σε κυκλοφορία του έργου, συμφωνείται σε ορισμένο ποσοστό επί της τιμής λιανικής πώλησης όλων των πωλουμένων αντιτύπων. Οι διατάξεις των παραγράφων 2, 4 και 5 του παρόντος άρθρου εφαρμόζονται αναλόγως". Από τις διατάξεις δε αυτές η διάταξη της παραγράφου 2 προβλέπει, ότι κατ' εξαίρεση, η αμοιβή του μεταφραστή μπορεί να συμφωνηθεί σε ορισμένο ποσόν, μεταξύ των άλλων περιπτώσεων και β) εάν πρόκειται για εγκυκλοπαίδειες, λεξικά, ανθολογίες έργων τρίτων και στ) εάν πρόκειται για εικονογραφήσεις και φωτογραφικό υλικό έντυπων εκδόσεων. Στο άρθρο 39 ορίζει: "Συμφωνίες, που προβλέπουν ρυθμίσεις διαφορετικές ή ύψος αμοιβών χαμηλότερο από τα καθοριζόμενα με τα προηγούμενα άρθρα του παρόντος κεφαλαίου, είναι, εφόσον δεν ορίζεται άλλως στον νόμο, άκυρες κατά το μέτρο που περιέχουν ρήτρες δυσμενέστερες για τους δημιουργούς". Από τον συνδυασμό των διατάξεων αυτών προκύπτει, ότι εάν συναφθεί σύμβαση μεταξύ εκδότης έντυπης εκδόσεως και μεταφραστή, δυνάμει της οποίας ο δεύτερος αναλαμβάνει να μεταφράσει για λογαριασμό του πρώτου ξενόγλωσσο γραπτό έργο, προκειμένου να αναπαράχθει και να τεθεί σε κυκλοφορία, εάν στην σύμβαση, τεθεί και όρος σύμφωνα με τον οποίο, σε περίπτωση κατά την οποία ο μεταφραστής αθετήσει την υποχρέωσή του περί εγκαίρου εκπληρώσεως της παροχής του και δεν παραδώσει το έργο έως την συμφωνηθείσα συγκεκριμένη ημερομηνία, τότε, πλην των άλλων συνεπειών, η σύμβαση έργου λύεται, άνευ άλλου τινός, με υπαιτιότητα του μεταφραστή, ο οποίος εκπίπτει όλων των εκ της συμβάσεως δικαιωμάτων του, συμπεριλαμβανομένου και εκείνου της αμοιβής του, ο δε αντισυμβαλλόμενος, δηλαδή ο εκδότης, έχει το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει την έως τότε παραδοθείσα σε αυτόν ύλη, δηλαδή την μετάφραση, χωρίς καταβολή οποιουδήποτε ποσού στον μεταφραστή, τότε ο εν λόγω όρος της συμβάσεως, σύμφωνα με τον οποίον ο μεταφραστής στερείται του δικαιώματος της αμοιβής του και μόνον αυτός είναι άκυρος, ενώ η σύμβαση κατά τα λοιπά είναι έγκυρη και επ' αυτής εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 681 επ.ΑΚ και μάλιστα όσον αφορά την υπαναχώρηση από την σύμβαση ή την καταγγελία αυτής.

Στην προκειμένη περίπτωση, το Πολυμελές Πρωτοδικείο Αθηνών, το οποίο εδίκασε ως δευτεροβάθμιο Δικαστήριο την έφεση της ήδη αναιρεσίβλητης εταιρίας κατά της υπ' αριθ. 2787/2007 οριστικής αποφάσεως του Ειρηνοδικείου Αθηνών, δέχθηκε, όπως από την προσβαλλομένη απόφαση προκύπτει, τα ακόλουθα: "Δυνάμει της από 30-8-2003 καταρτισθείσης μεταξύ του ενάγοντος, καθηγητή γαλλικής γλώσσας-μεταφραστή και του νομίμου εκπροσώπου της εναγομένης εκδοτικής εταιρίας συμφωνίας, ανατέθηκε στον πρώτο, υπό την ως άνω ιδιότητα του, η μετάφραση από τη γαλλική στην ελληνική γλώσσα τμήματος του γαλλικού έργου ".....", των εκδόσεων ".....", συνολικά 172 σελίδων, έναντι αμοιβής 12,63 ευρώ ανά σελίδα. Σύμφωνα με το άρθρο 2εδ.α' της ως άνω έγγραφης σύμβασης, καταληκτική ημερομηνία παράδοσης του ανατεθέντος στον ενάγοντα έργου ορίστηκε η 31-1-2004. Επιπλέον δε στο άρθρο 4 της ίδιας

σύμβασης συμφωνήθηκε ότι σε περίπτωση κατά την οποία ο μεταφραστής αθετήσει την ως άνω υποχρέωσή του περί έγκαιρης εκπλήρωσης της παροχής του και δεν παραδώσει το έργο έως τη συγκεκριμένη ημερομηνία α) η εναγόμενη θα δικαιούνταν να τον καλέσει να την εκπληρώσει εντός είκοσι (20) ημερών από την κοινοποίηση σε αυτόν του σχετικού εξωδίκου, β) θα κατέπιπτε εις βάρος του μέχρι τη συμμόρφωση του ποινική ρήτρα 1,46 € για κάθε ημέρα καθυστέρησης και γ) μετά την παρέλευση άπρακτης της ταχθείσας σε αυτόν προθεσμίας, η σύμβαση θα λυόταν, άνευ άλλου τινός, με υπαιτιότητα του αντισυμβαλλομένου της, ο οποίος θα εξέπιπτε όλων των εκ της σύμβασης δικαιωμάτων του, συμπεριλαμβανομένου και εκείνου της αμοιβής του. Εξειδικεύοντας δε περαιτέρω την ως άνω ρύθμιση, στο άρθρο 4§4 εδ.β' της εν λόγω συμφωνίας, οριζόταν ότι σε περίπτωση λύσης της σύμβασης κατά τον ανωτέρω τρόπο, η εναγόμενη θα είχε το δικαίωμα να χρησιμοποιήσει την έως κατά το χρόνο εκείνο παραδοθείσα σε αυτή ύλη, δηλαδή τη μετάφραση, χωρίς καταβολή οποιουδήποτε ποσού στο μεταφραστή. Περαιτέρω αποδείχθηκε, όπως άλλωστε και ο ίδιος ο ενάγων εξέθετε στο αγωγικό του δικόγραφο, ότι δεν παρέδωσε το ανατεθέν σε αυτόν έργο στις 31-1-2004, όπως είχε ρητά συμφωνηθεί. Λόγω της εκ μέρους του ως άνω υπερημερίας ως προς την εκπλήρωση της εν λόγω παροχής του, τον Ιούνιο του 2004 υπήρξε τηλεφωνική επικοινωνία του υπεύθυνου για το συντονισμό του έργου υπαλλήλου της εναγόμενης εκδοτικής εταιρίας, στα πλαίσια της οποίας ο ενάγων επικαλέστηκε ως δικαιολογία της εν λόγω καθυστέρησης οικογενειακούς λόγους. Κατόπιν τούτων, στις 12-8-2004 η εναγόμενη, κατ' εφαρμογήν του όρου 2 του συμφωνητικού, του κοινοποίησε την από 11-8-2004 εξώδικη δήλωση - πρόσκληση της, θέτοντας του προθεσμία είκοσι (20) ημερών προς συμμόρφωση, δηλώνοντας του συγχρόνως ότι μετά την άπρακτη παρέλευση της οποίας θα εξέπιπτε των δικαιωμάτων του. Εντέλει, ο ενάγων της παρέδωσε το μεταφραστικό έργο στα μέσα Σεπτεμβρίου 2004, δηλαδή μετά την τιθέμενη σε αυτόν με το ως άνω εξώδικο προθεσμία, όπως σαφώς διαβεβαιώνει με την κατάθεση του ο μάρτυρας ανταπόδειξης, εκπίπτοντας έτσι των δικαιωμάτων του περί αμοιβής και παράδοσης των τριών αντιτύπων του έργου, όπως θα δικαιούνταν κατά τον 15^ο όρο του συμφωνητικού, εάν η επίδικη συμβατική σχέση εξελισσόταν ομαλά ...". Με τις παραδοχές αυτές, το δευτεροβάθμιο δικαστήριο, αφού δέχθηκε ότι ο αναιρεσείων δεν δικαιούται αμοιβής για το εκτελεσθέν και παραδοθέν έργο, εξαφάνισε την εκκαλουμένη απόφαση του Ειρηνοδικείου, εκράτησε και εδίκασε την αγωγή και την απέρριψε, παραβίασε την ουσιαστικού δικαίου διάταξη του άρθρου 39 Ν. 2121/1993, την οποία εσφαλμένως δεν εφάρμοσε. Επομένως, πρέπει κατά παραδοχήν των περι τούτου από το άρθρο 560 αριθ.1 ΚΠολΔ αιτιάσεων, οι οποίες προβάλλονται με τον τρίτο λόγο της αιτήσεως αναιρέσεως ως και με τον τρίτο πρόσθετο λόγο αυτής, να αναιρεθεί η προσβαλλομένη απόφαση και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο, η σύνθεση του οποίου από άλλους δικαστές είναι δυνατή (άρθρο 580 παρ.3 ΚΠολΔ), παρελκούσης ως εκ τούτου της ερεύνης των λοιπών λόγων της αιτήσεως αναιρέσεως, ως και των λοιπών προσθέτων λόγων αυτής.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την υπ' αριθ. 4651/2009 απόφαση του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Αθηνών.

Παραπέμπει την υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση στο ίδιο δικαστήριο, συγκροτούμενο από άλλους δικαστές πλην εκείνων οι οποίοι εξέδωσαν την αναιρούμενη απόφαση.

Καταδικάζει την αναιρεσίβλητη στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσείοντος από τρεις χιλιάδες (3.000) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις 24 Απριλίου 2012.

Δημοσιεύθηκε στην Αθήνα σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του στις 13 Ιουλίου 2012.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ